

HORNAR

Organul de specialitate al Uniunii Regnicolare a Măestrilor Hornari din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș
Az Erdélyi, Bánáti, Körösvölgyi és Máramarosvidéki Kéményseprőmesterek Országos Egyesületének Szaklapja
Fachblatt des Landesvereines der Rauchfangkehrermeister Siebenbürgens, des Banates, der Krischana u. Maramuresch

Redacția - Szerkesztőség - Redaktion:

Redactor responsabil — Felelős szerkesztő — Verantwortlicher Redakteur:

Editor-Proprietar: Uniunea Regnicolă

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand II.

IOSIF POP

Laptulajdonos: Az országos egyesület

Blatt-Eigentümer: Landes-Verein

Reflexiuni

asupra apelului „Către toți colegii” și asupra articolului „Viitorul industriei noastre” din „Hornar”-ul No. 8 din 15 August 1924.

Măestrii hornari din Ardeal, Banat, Crișana, Maramureș și-au înființat asociațiunea regnicolă în adunarea generală din 8 Ianuarie 1924, — de scopul, cotizațiunile, bugetul și alegerea funcționarilor ai asociațiunii ne-a dat informațiuni revista noastră „Hornar”, — înființat cu hotărîrea adusă în aceasta adunare generală.

Acum deja întreb, — oare știe fiecare coleg, că hornăritul servește apărarea preventivă contra incendiului a averii particulare și publice, și având în vedere, că săvârșirea acestui serviciu ne dă pâinea cotidiană, — trebuie să apărăm și să asigurăm aceasta pâine pentru noi și pentru familiile noastre? ...

Independența industriei noastre — cu toată importanța sa de interes public — este deja amenințată de o mare primejdie. Sute de oameni încep deja, când au să plătească taxa modestă a hornarului, — a accenta, că „și aceasta este o instituțiune de prisos”, — și acești oameni, fiind puțin lămuriiți în ce privește profesiunea și în lipsa contraprobelor, n'au încredere, plătesc greu, consecința însă este, că din circumscripții mai slabe cad ici-colo resp.

Reflexiók

a „Hornar” 1924 aug. 15-iki 8-ik számában „Valamennyi kartársnak” szóló felhívásra s „Iparunk jövője” cikkére.

Az erdélyi, bánáti, körösvölgyi, máramarosvidéki kéményseprőmesterek országos egyesülete 1924 január 8-án tartott nagygyűlésén megalakult. — Az egyesület céljáról, tagdíjakról, költségvetésről, a tisztikar megválasztásáról az azon gyűlésen elhatározva megindított szaklapunk, a „Hornar” a kartársaknak kellő információt adott s részletesen be is számolt.

Már most kérdem, tudja-e minden kartárs, hogy a kéményseprészet a magán- és közvagyon tűz ellen való előzetes védelmét szolgálja s mivel ennek ellátása adja nekünk mindennapi kenyereinket, e kenyeret részünkre és családunk részére védenünk és biztosítanunk kell?

A kéményseprőipar önállóságát, dacára közérdekű fontosságának, mégis már veszély fenyegeti. Az emberek százai, amidőn a kéményseprő csekély díjazását kell hogy kifizesse, már kezdi hangoztatni, hogy „ez is egy felesleges intézmény”, kevés szakértelmi felvilágosítás s ellenbizonyíték hiányában bizalmatlan, nehezen fizet, minnek következménye, hogy gyengébb kerületekből itt is, ott is bukik ki, illetve lemond egy-egy kartárs, nem tud megélni, rongyo-

Reflexionen

auf den an die Kollegen gerichteten Aufruf und auf den Artikel „Die Zukunft unserer Industrie” aus dem „Hornar” No. 8 vom 15. August 1924.

Der Landesverein der Schornsteinfeger aus Siebenbürgen, Banat, Crișana und Maramureș wurde in der Generalversammlung vom 8. Januar 1924 formiert, — vom Zwecke des Vereins, von den Mitgliedsgebühren, vom Budget und von der Wahl der Beamten gab uns der in dieser Versammlung gegründete „Hornar” die weitläufigsten Informationen.

Nun frage ich aber, — ob es jedermann weiss, dass unsere Industrie dem preventiven Schutz des Privat — und Gemeinvermögens gegen Feuersbrünste dient, und da dieser Dienst uns dass tägliche Brot gibt, — müssen wir dieses Brot in unserem und unserer Familien Interesse beschützen und versichern? ...

Die Selbständigkeit der Schornsteinfegerindustrie - trotz ihrer Gemeinwichtigkeit — ist von grosser Gefahr bedroht. Hunderte von Leuten, als sie die bescheidenen Taxen unserer Industrie bezahlen mussten, begannen schon zu betonen, dass dies „auch eine überflüssige Institution“ ist, — die Leute sind in Folge der Unwissenheit und ohne Gegenbeweise vertrauenslos, sie zah-

demisionează unii colegi, nu se pot susține, se ruinează etc. Circumscripțiile ce au devenit vacante în aceasta cale, stau necomplete peste un an de zile și astfel se rostesc aceste declarațiuni, că „hornăritul este o instituțiune de prisos“, — dar chiar aceștia sunt, cari nu vreau să știe, că câte coșuri s'au aprins, câte tavanuri au prins foc, din câte acoperișuri au ieșit flacări în decursul anului în comună. — Dacă autoritățile după astfel de cazuri și încep complectarea circumscripției și din întâmplare se și găsește un hornar, — în cele mai multe cazuri persoane, cari n'au nici idee de hornărit.

În ce privește ambițiunea, care trebuie să fie în oricine pe terenul ocupației sale, este dorul de a fi măestru, o virtute frumoasă. Aceasta se poate reproșa numai din partea aceleora, cari sufer de „grandomania individuală“ vindecabilă, cari fără sentiment pentru situațiile existențiale ce sunt a se sana întru industria noastră, nu gândesc la regularea dorită, dar doresc a străluci cu numele, dar nu în praxă. Aceasta „grandomanie individuală“ vindecabilă își va aduce în relief peste puțin timp efectul său, dacă vom rămâne și pe mai departe nepăsători față de primejdia apropiată.

Asociațiunea regnicolară este un arbore, ale cărui crângi sunt conducătorii, iar frunzele sunt membrii. Unele crângi se bat deolaltă de un mic suflet de vânt, poate din motivul, că pentru ce stă una mai sus ca cealaltă, de ce se ivește floarea fructiferă mai iute. În aceasta clătinare, dacă se și începe înflorirea, florile cad timpuriu nedesvoltate și ce va fi rezultatul? Arborele va sta fără flori, neroditor, starpen!

Și unii judecă, conclud, până nu știu motivele.

Proverbul zice: „Judecă-te

lódik stb. Az ilyetén üresedésbe jutott kerületek esztendőig is betöltetlen vannak s így kerületnek elő az oly nyilatkozatok, hogy a kéményseprészet „felesleges intézmény“, de aki ezt teszi, nem vallja be, hogy hány kémény gyulladt ki, hány plafon kapott tüzet, hány tetőn bujt ki a láng egy év alatt abban a községben. Ha mégis ily esetek után a hatóság hozzálát a kerület betöltéséhez s akad egy kéményseprő, az több esetben olyan, kinek a kéményseprőtársadalomhoz fogalma sincs.

Ambició tekintetében, mely mindenki meg kell hogy legyen foglalkozása terén, szép a mesteri állás utáni vágy. Ezt magában véve csak olyanok tudják kifogásolni, kik eme gyógyítható „egyéni viselkedésben“ szenvednek, kik át nem érezve a mi iparunkban is orvoslásra váró ekzsztenciális állapotok a helyzethez évről-évre kívánatos rendezését, de azért szeretnek névleg tündökölni, de gyakorlatilag nem. Ezen gyógyítható „egyéni viselkedés“ nem soká éreztetni is fogja hatását, ha továbbra is recensus mutatkoznék, illetve közönyösek maradnánk a közelgő veszélyben.

Az országos egyesület egy fa, melynek ágai a vezetők, levelei a tagok. Egyes ágak szerény fuvalattól összeverődnek, össze surolódnak, talán azért, miért van egyik magasabban, miért buvik ki levelei közül a gyümölcsöt hozó virág hamarabb. Az ily verődésben ha kezd is virágzáshoz, idő előtt fejletlen hull el s mi az eredmény? Áll a fa virág nélkül, gyümölcsstele nélkül, meddön!

Segyesek ítélnék, konzekválnak, mielőtt okát tudnák.

A közmondás tartja: „előbb ítéld meg magadat s aztán másokat!“ Ítélni lehet, de aki ezt teszi, legalább igyekezzék szilárdan állani a galyak között s igyekezzék megtartani leveleit

len schwer, und demzufolge können wir sehen, dass hier und dort die Kollegen herausfallen, respektive auf den Meistersposten verzichten müssen, sie können nicht leben, sie kommen herab u. s. w. Die solcherweise vakant gewordenen Bezirke bleiben ein Jahr lang leer und solcherweisen werden die Bemerkungen hörbar, dass unsere Industrie eine „überflüssige Institution“ ist. Der aber solches spricht, gesteht es nicht, wir viele Schornsteine entzündet, wie viele Plafonds eingebrannt und wie viele Flammen aus den Hausdächern emporgeflackert haben. Und wenn auch nach solchen Fällen die Behörde daran denkt, die leeren Bezirke mit einem Meister zu versehen und wenn sich auch ein Meister findet — ist es in meisten Fällen ein solcher, der von unserer Gesellschaft keine Idee hat.

Was die Ambition anbetrifft, — die aber in jedermann sein muss — ist die Sehnsucht nach der Meisterstelle sehr schön, und dies kann von jenen getadelt werden, die an diesem heilbaren „individuellen Größenwahn“ leiden, die ohne zu fühlen, was in unserer Industrie betrifft unserer Existenz die Heilung und jahraus-jahre in die Regelung der Lage erheischen, dem Namen nach glänzen wollen, aber im praktischen Sinne nicht. Dieser heilbare „individuelle Größenwahn“ wird sich auch bald fühlen lassen, wenn wir auch weiterhin der drohenden Gefahr gegenüber unempfindlich bleiben.

Der Landesverein ist ein Baum, dessen Zweige die Führer, die Blätter aber die Mitglieder. Einzelne Zweige berühren sich, reiben sich bereits vom kleinsten Winde, vielleicht aus dem Grunde, dass der eine höher ist, oder dass die fruchtbringende Blüte zu zeitlich hervorstrebt. In diesem Zusammen-

odată pe tine, și apoi pe alții!“ Se poate judeca, dar cel ce face aceasta, să încerce de a sta ferm între crângi și să încerce de a ținea frunzele și atunci, când este amenințat de o clătinare mai mare.

Ori aceasta nu este lucru analog cu asociațiunea noastră regnicolară? Arborele este asociațiunea, crângile sunt corpul funcționarilor, frunzele sunt membrii, florile ar fi autoritatea foarte importantă a industriei noastre și fructele existența noastră cinstită.

A fost apelul „arborelui“ către „crângi“, către „frunze“, cel ce a apărut în „Hornar“ No. 8 din a. c., și de fapt aceste ar trebui să se unească ferm și conștient, a se grăbi cu stăruința pentru asociațiune, și a apăra prin ocrotirea ei materială autoritatea industriei noastre și prin aceasta și existența noastră independentă, că sămânțele crescute din fructele floarelor: munca și îndeplinirea chemării bune și nobile, să dea creșterea cuvenită, și prin urmare respectivii să păsească pe scena existenței noastre prin denumirea lor de măestri.

Totuși ce se vede? In inima Bihorului, în Oradea-Mare, consiliul orașenesc se ocupă cu planul de a recruta pe calfele hornari de pompieri activi. Până la acest punct a ajuns în Oradea-Mare industria de hornar, care înainte de 5 ani a fost încă independentă. E adevărat, că între pompierie și hornărie este o legătură principială strictă, dar până industria de hornar se grăbește a preveni incendiului cu munca și deșteptitatea sa, până atunci pompierul poate figura numai la incendii deja izbucnite, iar nu la prevenirea lor, neputând figura o persoană la acel timp ca două persoane, și dacă totuși s'ar repartiza, pentru una sau cealaltă va fi nepăsător. Dacă totuși s'ar realiza conec-

még akkor is, ha erősebb sur-lódás környékezi is.

Nemde, analog e próza az országos egyesületünkhöz? A fa az egyesület, ágai a tisztikar, levelei a tagok, virágja lenne iparunk nagyföntosságu tekintélye s gyümölcse a mi tisztességes megélhetésünk.

A „fa“ szózata volt „ágaihoz“, leveleihez a „Hornar“ f. évi 8-ik számában s igazán szilárdan, öntudatosan ezeknek összetartani kellene, törekedni az egyesülethez való ragaszkodással s annak anyagi támogatásával iparunk tekintélyét s ezzel egzisztenciánkat, annak önállóságát megvédeni, hogy virágjaiból fejlődő gyümölcs magjai — a munkásság — a jó és nemes hivatás betöltését látva, az abból való nevelés után léphessenek egzisztenciánk szinpadjára a mesterekké való ki-nevezés után.

Mi látszik mégis? Bihar szívében, Nagyváradon a városi tanács foglalkozik a tervvel, hogy a kéményseprő segédekét funkcionáló tűzoltókká is sorozza egyszersmind.

Ide jutott az ezelőtt 5 évvel még önálló kéményseprőipar Nagyváradon. Igaz ugyan, hogy a tűzoltóság és kéményseprőipar között szoros elvi kapcsolat van, de míg a kéményseprőipar a tűzvészt megelőzni törekszik munkájával, éberségével, addig a tűzoltó a bekövetkezett bajoknál szerepelhet, de annak megelőzésénél nem, mert egy személy egyidőben kettő nem lehet s ha beosztással igen, vagy egyikhez vagy másikhoz közönyösebb lesz. De ha meg is történik a váradi kéményseprőknek a tűzoltósággal való összefűzése, meghozza-e erkölcsileg a várt eredményt?

A kéményseprő, ki napról-napra fárad le-fel a háztetőkön, padlásokon az egyik nap, másikon egy esetleges tűzvésznél ily fáradt testtel pihenés nélkül tud-e kellően funkcionálni? Tud

reiben, wenn das Blüten auch beginnt, fallen die Blüten zeitlich unentwickelt und was ist das Resultat? Der Baum steht ohne Blüten, ohne Früchte?

Und es sind die urteilen, bevor sie die Gründe kennen.

Das Sprichwort sagt: „Beurteile dich erst selber und erst nachdem Andere!“ Geurteilt kann es werden, der aber dies tut, soll trachten fest zu stehen zwischen den Zweigen und soll trachten die Blätter zu behalten, wenn auch das Zusammenreiben stärker wird.

Ist dies unserem Landesverein nicht ähnlich? Der Baum ist der Verein, die Äste sind die Beamten, die Blätter die Mitglieder, die Blüten wären die grosse Wichtigkeit unserer Industrie und die Frucht unsere anständige Existenz.

Der im „Hornar“ Nr. 8 erschiene Aufruf war ein Appell des Baumes an die „Zweige“ und an die „Blätter“ und die müssten wahrhaft stark und selbstbewusst zusammenhalten, sie müssten trachten mit Anhänglichkeit an den Verein, mit materieller Unterstützung desselben die Autorität unserer Industrie und unsere Existenz zu beschützen, dass die Samen der entsprossenen Früchte, die Arbeiterschaft, ihre schöne und edle Berufung erfülle, dass die Arbeiter nach einer entsprechenden Erziehung auf die Bühne unserer Existenz tretend, durch Ernennung Meister werden.

Was ist doch sichtbar? Im Herzen des Komitates Bihar, in Grosswardein, hegt der Stadtmagistrat den Plan, die Rauchfangkehrergehilfen zu aktiver Feuerwehrmannschaft zu rekrutieren. Hieher ist unsere, vor 5 Jahren noch selbständige Industrie geraten. Es ist wohl wahr, dass zwischen der Feuerwehr und unserer Industrie eine prinzipielle Verbindung besteht, aber bis die Schornsteinfegerindustrie daran trachtet, den

tarea hornarilor din Oradea-Mare cu pompierii, — oare va avea aceasta din punct de vedere moral efectul așteptat?

Hornarul, care se obosește întreaga zi prin acoperișuri, poduri, oare putea-va funcționa în ziua următoare, la un incendiu eventual, în mod potrivit cu trupul său obosit? Poate, până este tânăr și tare, un timp scurt, dar ce va fi mai târziu? Obligarea sa la acest serviciu îl leagă pentru existența sa și aceasta legătură nu o poate desface numai așa pe scurt atunci, când dorește a concura la oarecare post de hornar vacant, fiindcă nici orașul nu și-ar vedea scopul, — dar dacă acest principiu își cucerește mai mult teren și prin alte orașe: cine va mai crește hornari pentru viitor, dacă aceasta independență a industriei de hornari se nimicește?... Și dacă facem acest progres și mai departe, ce va fi cu ordinea incendială?

O problemă importantă! Și întreg, când vom primi răspuns la aceste întrebări de către adunările ce se vor convoca de inspectorii județeni amintiți în Nrul 8 al „Hornarului“?!...

Alexandru Hoffmann.

Jegyzőkönyv. Felvételét Désen a Szilágyi-féle vendéglőben 1924 szeptember hó 28-án, a szolnokdobokavármegei kéményseprőmesterek értekezletén. Jelen voltak: Bruzer Ferenc megyei felügyelő, Fodor Márton, Novák Károly, Gaszner Máttyás, Balázs Béla, Brandusán Lajos, Etédi Ferenc, Kiska Rudolf. A megjelent kéményseprőmesterek őszinte és hálás köszönetüket fejezték ki azon kartársaknak, akik az országos egyesületet megalakították, az egyesület vezetésének, ugyancsak Bruzer Ferenc kartársunknak, aki a megyei felügyelőséget elvállalta. Elnök felkéri a kartársakat, hogy az országos egyesület tagjai tagsági díjakat mielőbb fizessék be. Legyenek támogató oszlopai egyesületünknek, a tagsági díjak rendes betézetésével. Kiska Rudolf kartárs mintaszabályrendeletében foglalt díjakat elfogadtuk és annak másolatát illetékes helyre beérjesztettük. Elnök köszönetét fejezi ki a megjelent kartársaknak s egyben kéri őket, ha esetleg gyűlést hív össze, legyenek szívesek a gyűlésen megjelenni. Ezzel a jegyzőkönyv lezárattott és aláíratott. Décs, 1924 szeptember hó 28. Bruzer Ferenc, megyei felügyelő. Kiska Rudolf, jegyzőkönyvvezető. Fodor Márton, Etédi Ferenc, Novák Károly, Balázs Béla, Brandusán Lajos, Gaszner Máttyás.

mig fiatal s erős — egy darabig — s később mi lesz? Ezen szolgálatra való köteleztetése köti őt a megélhetésért s ezen köteleket fel nem bonthatja csak úgy uk-muk-fuk akkor, ha egy kéményseprő körlet üresedésénél pályázni óhajt, mert akkor a város sem látná célját, de meg aztán ha ezen elv tért hódít magának más városokban is, ki fog kéményseprőt nevelni a jövő számára, ha ilyenén önállósága megszűnik a kéményseprőiparnak? S ha így haladunk, mi fog lenni a megelőző tűzrendészetel? Fontos probléma! És kérdem, mikor fognak felelni ezekre az országos egyesület lapja, a „Hornar“ 8-ik számában említett megyei felügyelők által összehívandó gyűlések?

Hoffmann Sándor

Felhívás! Miután a bukaresti államasutak igazgatósága 5060/924. szám alatt felhívta a műhelyfőnökségeket, hogy az eddig kéményseprőkkel végzetett munkálatokat jövőben házilag végeztessék el, — iparunkon súlyos sérelmet ejtett. Ez ellen az elnökség a miniszteriumnál óvást óhajt tenni, felhívja az elnökség nemcsak az egyes érdekelt vasuti munkát végző kartársakat, de a magyar felügyelő urakat is, hogy ilyen és ehez hasonló panaszait az elnökséghez lehetőleg postafordultával küldjék be, hogy a felterjesztést elkészíthesse. Az elnökség nevében: *Novák Béla* titkár.

Gyenge Mihály kéményseprőmester (Orăștie-Szászváros) azonnali belépésre megbízható nőien segédet keres falusi munkára fele keresetért.

Szenik János kartárs (Lupény) két nőien segédet keres azonnali belépésre városi munkára. Havi 1000 lei fizetés és étkezés.

Faragó Antal kartárs (Ciacova-Csákova) egy segédet keres mielőbbi belépésre. Fizetés megegyezés szerint.

„Sirocco“ grafikai vállalat

Cluj, Strada Elisabetha 10. Telefon 12-78

Raktáron tart a kéményseprőmesterek részére szükséges nyomtatványokat: munkakönyveket, számlákat, újévi köszöntőlapokat s készít mindennemű nyomdai munkát jutányos áron. — *Sirocco No. 362.*

Feuersbrünsten im vorhinein entgegenzutreten, mit Arbeit und mit Wachsamkeit, bleibt der Feuerwehr nur übrig, bei schon ausgebrochenen Feuerfällen zu arbeiten, aber nicht im vorhinein, denn eine Person kann zur selben Zeit nicht zwei Personen vertreten, und wenn dies mit einer Einteilung doch geschieht, wird derjenige für den einen oder den anderen Beruf wahrscheinlich unempfindlich. Und wenn das Zusammenkochen der Schornsteinfeger mit der Feuerwehr von Grosswardein auch geschieht: wird das den erwünschten moralen Erfolg bringen?

Der Schornsteinfeger, — der sich mit dem Klettern auf Dächern und Böden ermüdet, wird den andern Tag vielleicht, bei einem eventuellen Feuer, mit seinem abgearbeiteten und müden Körper entsprechend arbeiten können? Er kann es, solange er jung und stark ist, — eine Zeit lang, was aber nachher? Die Verpflichtung zu diesem Dienste bindet ihn wegen seiner Existenz und dieses Band kann er nicht so ohneweiters auflösen, wenn er um einen leeren Meistersposten wirbt, denn solcherweise hat auch die Stadt ihren Zweck nicht erreicht, ausserdem aber, wenn sich dieses Prinzip ein weiteres Terrain erobert, wer wird dann in der Zukunft Schornsteinfeger erziehen, wenn die Selbständigkeit unserer Industrie so hinfällt? Und wenn es so weiter geht, was wird mit der Feuer-sicherheit?...

Ein wichtiges Problem!... Und ich frage, wann werden wir hierauf die entsprechenden Antworten von den durch die Komitatsinspektoren zusammengerufenen Sitzungen erhalten?

Alexander Hoffmann.

Wittstotock Károly és Braumberger Károly kartársak (Beszterce) azonnali belépésre 1-1 segédet keresnek. Fizetés megegyezés szerint.